Region Stockholm

38

Yttrande över remiss - Policy Hållbarhet

HSN 2020-0530

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Hälsoutveckling
Karin Svartengren

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-11-26

HSN 2020-0530

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över remiss - Policy Hållbarhet

Ärendebeskrivning
Hälso- och sjukvårdsnämndens remissvar på Remiss - Policy Hållbarhet som gäller för Region Stockholm (RS 2019–0857)

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Remiss-Policy Hållbarhet
Hållbarhetspolicy för Region Stockholm Remiss-PM

Ärendets beredning
Ärendet har beretts i folkhälsoberedningen.

Förslag till beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Hälso- och sjukvårdsnämnden antar hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande och överlämnar detta till regionstyrelsen.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Hälso- och sjukvårdsnämnden har beretts möjligheten att inkomma med ett remissyttrande avseende förslag till Policy Hållbarhet för Region Stockholm RS 2019–0857. Enligt förslaget till Policy Hållbarhet är syftet att ange ”styrande principer för hållbarhetsarbetet i Region Stockholm. Principerna är utformade utifrån ett helhetsperspektiv där social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet integreras med varandra. Genom att arbeta i enlighet med policyn bidrar Region Stockholm till en hållbar utveckling i Stockholmsregionen. Hållbarhetsarbetet bidrar också till målen i RUFS 2050, till de globala målen i Agenda 2030 och till Parisavtalet”.

I förslaget finns det tre styrande principer med underliggande punkter som definierar vad varje princip innebär. De styrande principerna är följande

- Region Stockholm ska vara en organisation att lita på
- Region Stockholm ska främja en hållbar konsumtion och produktion av varor och tjänster
- Region Stockholm ska bidra till att utveckla hållbara städer, landsbygds- och skärgårdsområden

Överväganden
Nämnden är positiv till en för koncernen normerande policy om hållbarhet. En policy inom hållbarhet kan öka förutsättningarna för en tydlig och samlad bild av koncernens hållbarhetsarbete samt bidra till att minska administration bland annat genom att ett antal styrande dokument samlas i en gemensam policy.

Hållbarhetsbegreppet är brett. En policy inom hållbarhet bör därför bidra till en gemensam referensram och ett gemensamt sätt att tala om hållbarhet inom koncernen. För att uppnå det bör det tydliggöras vilka behov policyn ska täcka i relation till områden som omfattas av andra styrande dokument. Områden som endast regleras i en kommande hållbarhetspolicy bör lyftas fram och prioriteras samtidigt som områden som till stor del styrs av andra styrande dokument kan nämnas mer kortfattat med hänvisning till de dokument som reglerar det området.

I den remitterade versionen av policyn är vissa områden som styrs av andra dokument och som kan bedömas ligga inom ramen för hållbarhet inkluderade samtidigt som exempelvis arbetsgivar- och medarbetarperspektivet, där det finns ett inriktningsmål i form av ”Region Stockholm ska bli en hållbar arbetsgivare”, inte är inkluderad. Nämnden föreslår att ett resonemang om avgränsningar läggs till. Avsnittet bör tydliggöra vad som regleras med nämnd policy och vilken princip som följs med hänvisning till det som regleras av andra bestämmelser. Det är väsentligt att policyn går att integrera i styrning av ordinarie verksamhet samt att policyn i sig bidrar till ökad tydlighet i syfte att på en övergripande nivå bidra till en effektivare administration.

Vidare vill nämnden lyfta att det är viktigt att Hållbarhetspolicyn bidrar till en verksamhetsanpassad styrning av de olika delarna av hållbarhet. En utmaning som kommer med ett sammanhållet hållbarhetsarbete är att arbetet inom de olika aspekterna av begreppet hållbarhet har olika lång tradition inom svensk förvaltning och styrs av olika lagstiftning. En utmaning som också är aktuell för Region Stockholms arbete. Det är därför viktigt att balansera sakfrågor som sedan länge är väletablerade inom

koncernen som exempelvis miljöfrågorna med frågor där tidigare arbete saknas eller varit mindre omfattande.

För att öka tydligheten så skulle det vara gynnsamt om kopplingen till den kommande hållbarhetsstrategin omnämns samt hur uppföljningen avses att utformas. Hållbarhetsarbetet bör i så stor utsträckning som möjligt följas upp genom de hållbarhetsrapporter som de verksamheter som omfattas av krav på hållbarhetsredovisning tar fram. Nämnden vill framhålla vikten av att det inte kommer att avkrävas dubbelrapportering.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har i uppdrag att samordna Stockholmsregionens strategiska folkhälsoarbete. Nämnden ska stärka den strategiska styrningen av Region Stockholms folkhälsoarbete och bidra till en för regionkoncernen samlad styrning inom folkhälsoområdet, en möjlighet att följa upp det folkhälsoarbete som görs inom koncernen, samt en möjlighet att identifiera utvecklingsbehov. Som ett led i detta arbete beslutas 2021 om en ny folkhälsopolicy för Region Stockholm. Policyn kan utgöra grund för att utveckla arbetssätt och metoder som underlag för Region Stockholms fortsatta styrning och regionala samordning av folkhälsoarbetet inom ramen för det regionala uppdraget. Hälso- och sjukvårdsnämndens uppdrag angränsar till uppdraget om att ta fram en hållbarhetspolicy. Nämnden ser fram emot en fortsatt dialog i arbetet för att de olika styrande dokumenten ska komplettera varandra på ett konstruktivt sätt och ser möjligheter till samverkan inom ramen för implementering och uppföljning.

Om det ska vara möjligt att höja ambitionsnivån inom dessa frågor samtidigt som samtliga nämnder har besparingskrav så är det viktigt att det finns möjlighet för nämnderna att prioritera insatser utifrån det som nämnden bedömer ha störst effekt för hållbarhet utifrån respektive nämnds kärnverksamhet.

Specifika kommentarer

För att policyn ska få en tydligare normerande och vägledande funktion föreslås att stycket med rubriken *Hållbarhet ska genomsyra allt arbete i Regionen* ges en mer framträdande plats i dokumentet samt kompletteras med skrivning om att *hållbarhet är en integrerad del i det arbete som genomförs inom Regionen.*

Under rubriken *Inledning* skulle det vara bra med en tydligare koppling till Agenda 2030 vilket ger en form av universell referensram för hållbarhet om läsaren vill veta mer. Vid en tydligare koppling till Agenda 2030 är det även möjligt att lyfta en av de övergripande principerna för de Globala målen - *att ingen får lämnas utanför* samt att tydliggöra att hållbar utveckling är avgörande för vår gemensamma framtid och att alla tre dimensionerna av hållbar utveckling (den ekonomiska, den miljömässiga och den sociala) måste samverka och är en integrerad del av all verksamhet.

Då detta är första gången Region Stockholm tar fram en hållbarhetspolicy och begreppet därmed inte är etablerat i alla delar av koncernen föreslår nämnden att de styrande principerna för kommande hållbarhetspolicy ligger närmare den traditionella indelningen med ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Intentionen att integrera de tre delarna av hållbarhet är bra men de nuvarande styrande principerna upplevs som otydliga, samt att den tredje styrande principen lyfter fram områden som redan regleras i Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFS) vilket ökar otydligheten. Ett förslag är därför att se över formuleringen av de styrande principerna ytterligare så att det blir lättare att följa de olika principerna och vad som utmärker dessa. Kopplingen till hållbarhet som paraplybegrepp bör också tydliggöras i de styrande principerna.

De områden som i princip är lagreglerade bör ha en högre ambitionsnivå och en mer aktiv beskrivning än i nuvarande förslag. Exempelvis kan följande skrivning

Region Stockholm har nolltolerans mot alla former av diskriminering och invånarna får del av service och tjänster med lika rättigheter och möjligheter.

ändras till

Region Stockholm har nolltolerans mot alla former av diskriminering. Regionen bedriver ett aktivt arbete mot alla former av diskriminering och ska säkerställa att alla invånare får ta del av service och tjänster på likvärdiga villkor.

Förslag på tillägg och ändringar av specifika punkter

Under 2:1 Region Stockholm ska vara en organisation att lita på

Tillägg av nedanstående mening:

Alla välfärdstjänster ska ha god kvalitet samt anpassas och utformas utifrån de grupper som har störst behov.

Förändring av befintlig mening

De åtgärder som ger störst samhällsnytta och måluppfyllelse inom ramen för tillgängliga skattemedel identifieras och prioriteras.

föreslås ändras till nedan

De åtgärder som ger störst samhällsnytta, bästa möjliga hälsa och måluppfyllelse inom ramen för tillgängliga skattemedel identifieras och prioriteras.

Under 2:2 Region Stockholm ska främja en hållbar konsumtion och produktion av varor och tjänster

Tillägg av nedanstående mening

Region Stockholm ska göra socialt ansvarsfulla upphandlingar[1]

I den remitterade versionen är det huvudsakligen fokus på mänskliga rättigheter vilket inte bedöms vara tillräckligt för att använda de möjligheter som finns att använda upphandlingar som ett verktyg för att bidra till en hållbar utveckling i regionen, Sverige och omvärlden.

Under 2:3 Region Stockholm ska bidra till att utveckla hållbara städer, landsbygds- och skärgårdsområden

En god, jämställd och jämlik hälsa i befolkningen främjas aktivt och strukturella hinder för att leva ett hälsosamt liv motverkas.

föreslås ändras till nedanstående mening

Region Stockholm arbetar för en god hälsa och minskade hälsoklyftor i befolkningen samt främjar strukturella förutsättningar för befolkningen att leva hälsosamma liv.

Hälsosamma och läkande miljöer i Region Stockholms verksamheter som syftar till återhämtning och välbefinnande främjas.

föreslås ändras till nedanstående mening

Hälsosamma och hälsofrämjande miljöer i Region Stockholms verksamheter främjas.

Förslaget baseras på att hälsofrämjande vårdmiljöer är vanligare förekommande som begrepp än läkande miljöer och bedöms ligga närmare det engelska begreppet health-promotive som bland annat använts i en nyligen publicerad doktorsavhandling inom området.

Ekonomiska konsekvenser

Beroende på de behov som identifieras samt vilka åtgärder som vidtas vid implementering av policyn, kommer det att få ekonomiska konsekvenser. Det bedöms kunna innebära både kostnader och vinster både på kort och lång sikt. Men omfattning av ekonomiska konsekvenser kan inte bedöms i sin helhet i dagsläget. Det bedöms som fördelaktigt om det görs en övergripande ekonomisk konsekvensanalys av den slutversion som ska beslutas.

Konsekvenser för patientsäkerhet

---

[1] I enlighet med Upphandling myndighetens tolkning kan det omfatta:
Arbetsrättsliga villkor
Arbetsmiljö
Sysselsättningsmöjligheter
Inkluderande av socialt företagande
Främjande av lika rättigheter och möjligheter
Tillgänglighet
Rättvis handel
Barns rättigheter

Policyn bedöms kunna bidra till att öka patientsäkerheten med anledning av att risker till följd av diskriminering kan komma att minska om policyn implementeras.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Policyn bedöms kunna ha positiva konsekvenser för en mer jämlik och jämställd vård om den kompletteras med de tillägg som föreslagits under överväganden.

Miljökonsekvenser
Policyn bedöms ge positiva konsekvenser för miljön vid ett genomförande av de intentioner som finns med i remissversionen då den en omfattar flera av de aktuella miljöproblem som är aktuella för Region Stockholms verksamheter.

Administrativa konsekvenser
Policyn bedöms kunna öka behovet av administration om inte hänsyn tas till de synpunkter som lyfts under överväganden. Det är av vikt att nämnderna kan prioritera insatser utifrån det som nämnden bedömer ha störst effekt för hållbarhet utifrån respektive nämnds kärnverksamhet. Det bör även ske en översyn av eventuell uppföljning så att dubbelrapportering minimeras.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Magnus Thyberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Björn Eriksson, 2020-11-26

Diarienummer
RS 2019-0857

Remiss - Policy

Hållbarhet

Gäller för Region Stockholm

Dokumenttyp	Fastställd	Giltig till och med
Dokumentnummer	Fastställd av	Upprättad av
Informationssäkerhetsklass		

1. Hållbarhetspolicy

1.1 Inledning

Region Stockholm är en viktig aktör för utvecklingen av ett hållbart samhälle genom att ansvara för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och regional utveckling i Stockholms län samt genom att bidra till kulturlivet i länet. Dagens invånare och framtida generationer står i fokus för all verksamhet och de ska kunna lita på att samhällsuppdraget bedrivs hållbart. Det innebär att verksamheten är pålitlig, långsiktig och anpassningsbar utifrån en sammanvägd hänsyn till sociala, miljömässiga och ekonomiska aspekter. Med ansvar för framtiden ska Region Stockholm vara ett föredöme och inspirera andra till en hållbar utveckling.

1.2 Syfte

Hållbarhetspolicyn anger styrande principer för hållbarhetsarbetet i Region Stockholm. Principerna är utformade utifrån ett helhetsperspektiv där social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet integreras med varandra. Genom att arbeta i enlighet med policyn bidrar Region Stockholm till en hållbar utveckling i Stockholmsregionen. Hållbarhetsarbetet bidrar också till målen i RUFS 2050, till de globala målen i Agenda 2030 och till Parisavtalet.

1.3 Tillämpning

Hållbarhetspolicyn gäller för Region Stockholms nämnder och bolag. Policyns styrande principer ger stöd vid framtagande av mål inom hållbarhetsområdet. Ambitioner inom ett område får aldrig riskera grundläggande krav inom övriga områden. Nämnder och bolag ska i avtal och upphandlingar ställa hållbarhetskrav som är relevanta och proportionerliga i förhållande till nytta och kostnader. Upphandlade leverantörer ska uppfylla motsvarande hållbarhetskrav som om Region Stockholm hade tillhandahållit tjänsten i egen regi.

Hållbarhet ska genomsyra allt arbete i Region Stockholm. Policyn baseras på Region Stockholms gemensamma värderingar. Det betyder att hållbarhetspolicyn stöder och kompletterar Region Stockholms styrande dokument inom områdena ekonomi, uppförande och bemötande, inköp, personal och arbetsmiljö, folkhälsa, antikorruption, säkerhet och andra områden som involverar hållbarhet. Förutom att följa gällande lagar, nationella regelverk och andra bindande krav ska Region Stockholm arbeta för ständiga förbättringar i hållbarhetsarbetet.

2. Styrande principer

2.1. Region Stockholm ska vara en organisation att lita på

Det innebär följande:

- Region Stockholm har nolltolerans mot alla former av diskriminering och invånarna får del av service och tjänster med lika rättigheter och möjligheter.
- Den demokratiska processen i Region Stockholm bygger på systematisk samverkan och samråd med invånarna och är öppen, inkluderande och tillgänglig för alla.
- I verksamheterna finns god beredskap för extraordinära händelser och effekter av klimatförändringar.
- Region Stockholm bedrivs och utvecklas med en ekonomi i balans så att det finns resurser för att klara uppdrag och åtaganden på kort och lång sikt.
- De åtgärder som ger störst samhällsnytta och måluppfyllelse inom ramen för tillgängliga skattemedel identifieras och prioriteras.

2.2. Region Stockholm ska främja en hållbar konsumtion och produktion av varor och tjänster

Det innebär följande:

- De mänskliga rättigheterna respekteras, skyddas och främjas vid tillhandahållandet av Region Stockholms tjänster.
- Kränkningar av mänskliga rättigheter och negativ miljöpåverkan motverkas i leveranskedjor för varor och tjänster.
- Region Stockholms direkta och indirekta klimatpåverkan minskar.
- Miljö- och hälsoskadliga utsläpp minskar och giftfria miljöer eftersträvas i verksamheterna.
- Resursförbrukningen effektiviseras och förutsättningarna för en cirkulär resursanvändning stärks.
- Biologisk mångfald och ekosystemtjänster skyddas och stärks vid samhällsplanering, investeringar och inköp.
- En sund konkurrens på likvärdiga villkor främjas.

2.3. Region Stockholm ska bidra till att utveckla hållbara städer, landsbygds- och skärgårdsområden

Det innebär följande:

- Service, tjänster och utbud planeras och anpassas för att främja attraktiva och livskraftiga lokalsamhällen såväl i urbana områden som på landsbygden och i skärgården.
- En god, jämställd och jämlik hälsa i befolkningen främjas aktivt och strukturella hinder för att leva ett hälsosamt liv motverkas.
- Hälsosamma och läkande miljöer i Region Stockholms verksamheter som syftar till återhämtning och välbefinnande främjas.
- Region Stockholm verkar för ökad tillit och trygghet i verksamheterna samt i samhället.
- Kulturarv främjas och skyddas.
- Service, tjänster och lokaler är säkra och utformade så att de kan användas av alla i största möjliga utsträckning utan behov av anpassning.
- Service och tjänster utvecklas för att möjliggöra en minskad klimatpåverkan från invånare och andra aktörer i Stockholmsregionen.
- Region Stockholm samverkar systematiskt med andra aktörer för ett hållbart samhälle.
- Region Stockholm bidrar genom sitt uppdrag till goda förutsättningar för näringsliv och långsiktig ekonomisk tillväxt.

[redacted]

Regionledningskontoret

PM
2020-03-27

RS 2019–0857

Hållbarhetspolicy för Region Stockholm

Remiss-PM

Innehållsförteckning

1. Regionledningskontorets förslag och motivering 3
1.1 Beskrivning 3
1.2 Sammanfattning 3
1.3 Bakgrund 3
1.3.1 Uppdrag 3
1.3.2 Innehåll 3
1.3.3 Arbetsmetod 4
1.3.4 Kompletterande styrande dokument 4
1.3.5 Hantering av befintliga styrande dokument inom området 4
1.4 Ekonomiska konsekvenser 5

1. Regionledningskontorets förslag och motivering

1.1 Beskrivning

Promemoria angående förslag på hållbarhetspolicy som ska gälla för Region Stockholms nämnder och bolag.

1.2 Sammanfattning

Policyförslaget anger styrande principer för hållbarhetsarbetet i Region Stockholm. Genom att arbeta i enlighet med dem bidrar Region Stockholm till en hållbar organisation och verksamhet, samt en hållbar utveckling i Stockholmsregionen. Hållbarhetsarbetet bidrar också till målen i RUFS 2050 samt de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 och Parisavtalet.

Policyförslaget har tagits fram med hänsyn till budget för Region Stockholm, styrande dokument, aktuella hållbarhetsutmaningar samt i dialog med Region Stockholms verksamheter och viktiga intressenter.

Förslaget innebär en förflyttning för Region Stockholms hållbarhetsarbete genom att Region Stockholm nu tar ett helhetsperspektiv på hållbarhet där sociala, miljömässiga och ekonomiska frågor integreras med varandra.

1.3 Bakgrund

1.3.1 Uppdrag

Regionfullmäktige gav i Budget 2019, LS 2017–1455, regionstyrelsen i uppdrag att ta fram en hållbarhetspolicy och en hållbarhetsstrategi för Region Stockholm. Det ska möjliggöra ett sammanhållet arbete med Region Stockholms ambitioner när det gäller ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet. De styrande dokumenten ska tydligt kopplas till aktuella regionala, nationella och globala mål som RUFS 2050, FN:s Agenda 2030 och Parisavtalet samt utgå från regionfullmäktiges vision och mål som fastställs i budget.

1.3.2 Innehåll

Hållbarhetspolicyn stödjer och kompletterar Region Stockholms styrande dokument inom områdena ekonomi, uppförande och bemötande, inköp, personal och arbetsmiljö, folkhälsa, antikorruption, säkerhet och andra områden som involverar hållbarhet.

Begreppet hållbarhet avser i policyn följande områden:

- Social hållbarhet:

mänskliga rättigheter, jämställdhet och jämlikhet, barns rättigheter, delaktighet för personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter, HBTQ samt tillit och trygghet.

- Miljömässig hållbarhet:
  klimat, giftfria och hälsosamma miljöer, resurseffektivitet, cirkulär ekonomi, biologisk mångfald och ekosystemtjänster.
- Ekonomisk hållbarhet:
  ekonomi i balans, effektivitet samt bidrag till samhällsnytta och samhällsekonomi.

Med ”läkande miljöer” avses i policyförslaget inre och yttre miljöer i Region Stockholm verksamheter, till exempel sjukhusparker, gröna tak och hängande trädgårdar på fastigheter, konst i tunnelbanan och i fastigheter samt rehabiliterande miljöer. Med ”läkande miljöer” avses i detta sammanhang inte miljöer som kommuner förfogar över, som parker och grönområden.

1.3.3 Arbetsmetod

Policyförslaget har tagits fram i dialog med en bred grupp av intressenter bestående av nätverk i Region Stockholm för miljö respektive social hållbarhet, den fackliga centrala samverkansgruppen, i samverkansråd med nationella minoriteter samt organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning.

Policyn har utformats för att möjliggöra för verksamheterna i Region Stockholm att miljöcertifieras enligt ISO 14001:15 utan att behöva ta fram egna miljöpolicyer. Formuleringar för detta återfinns under avsnittet tillämpning avseende arbete för ständiga förbättringar, efterlevnad av bindande krav samt att hållbarhetspolicyns styrande principer ger stöd vid framtagande av mål inom hållbarhetsområdet.

1.3.4 Kompletterande styrande dokument

Hållbarhetspolicyn planeras kompletteras av en hållbarhetsstrategi i enlighet med uppdrag i Budget 2020. Dessa kan i sin tur komma att kompletteras av vägledande dokument för att ge stöd till nämnder och bolag i arbetet med implementeringen av policyn och strategin.

1.3.5 Hantering av befintliga styrande dokument inom området

Efter genomförd riskanalys är förslaget att följande dokument upphör i och med antagande av hållbarhetspolicyn 2020:

- *Jämställdhetspolicy,* LS 0501–0052.
- *HBT-policy,* LS 1110–1297 (gick ut 2016).

Efter genomförd riskanalys är förslaget att följande dokument upphör i och med antagande av hållbarhetsstrategin 2021:

- *Policy för delaktighet för personer med funktionsnedsättning*, LS 2016–0469.
- *Åtgärdsplan avseende nationella minoriteter och rätten att använda minoritetsspråk,* LS 1003–0199.
- *Handlingsplan för arbetet med barnkonventionen*, LS 0503–0549.
- *Miljöprogram 2017–2021,* LS 2015–0092. Programmet gäller fram till och med 2021. Därefter täcks området in av hållbarhetspolicyn i kombination med hållbarhetsstrategin.

1.4 Ekonomiska konsekvenser

Beslut om policyn i sig innebär inga direkta kostnader. Realisering av hållbarhetsambitionerna kräver dock ekonomiska insatser, som ska beaktas i ordinarie verksamhetsplanering och budgetarbete. Hur stora kostnaderna blir beror på vilken ambitionsnivå respektive verksamhet och Region Stockholm som helhet sätter för sitt hållbarhetsarbete.

Grundprincipen är att varje nämnd och bolag ansvarar för de åtagande som policyn vägleder inom och att respektive verksamhet identifierar de behov som finns och vilka åtgärder som behöver vidtas för detta. Med det följer även ansvar för finansiering av de egna insatserna. Ansvaret gäller både vid förvaltning och vid utveckling. Hållbarhet ska beaktas vid beslut, verksamhetsplanering och budgetarbete på alla nivåer.